

Sığırların et verimini artırmak için besi sığırcılığı yapılır. Besicilikte başarılı olmak için , hayvanın ırkı, yaşı, cinsiyeti, sağlığı ve görünüşü önemlidir.

Yerli ırklarımızın besi kabiliyeti düşüktür. Yerli ırk sığırlarımız kültür ırklarıyla melezlersek daha iyi sonuç alırız. Şarole gibi etçi ırklar , Holstein ve Montofon gibi ırkların melezlenmesinden elde edilen yavruların et tutma kabiliyetleri fazladır. Besiye alınan sığırlar kapalı ahırlarda, açık sistem ahırlarda yada merada beslenebilir. Genç hayvanlar yaşlılara göre daha iyi besi tutarlar. Kültür ırkları; 1-1.5 yaşında, yerli ırklar 2 yaşında besiye alınmalıdır.

Erkek hayvanlar, enenmiş ve dişi hayvanlara göre daha iyi beslenirler. Genellikle derin, geniş, uzun gövdeli, kısa boyunlu, küçük başlı geniş ve düz sırtlı ve uzun sağırlı hayvanlar besi için uygundur. Buna karşılık, hastalık dışında zayıf kalmış hayvanlarda besi için tercih edilebilir. Besiye alacağımız hayvanların ırk, yaş, cinsiyet ve ağırlık yönünden aynı özellikte olması yapacağımız beside bize kolaylıklar sağlar. Ayrıca besiye alınacak hayvanlar satın alındıktan sonra 7-10 gün başka yerde tecrit edilmeli, iç ve dış parazit yönünden mücadelenin yanı sıra aşılama, koruyucu tedavilere de önem verilmeli ve bir veteriner hekimin yardımına başvurulmalıdır. Ahıra alınan hayvanların bireysel özelliklerini takip edebilmek için her birine kulak numarası takılması, her birine ait verim kayıt defteri tutulması uygun olur. Bu kayıt defterinde hayvanın sağlık durumu, işletmeye geldiğinde ağırlığı, besi süresince göstermiş olduğu ağırlık artışı gibi bilgiler yer almalıdır. Böylece hayvanları daha iyi tanır gerekli işlemlerde daha başarılı olabiliriz. Besiye alınan hayvanları belli periyotlarda örneğin ayda bir ağırlıklarını ölçmeliyiz böylece besi tutmayanları ayırt ederek boş yere besleme önlenmiş olur.

Beslenme; Hayvanı beslemeye başlarken yeme alıştırmak gerekir. Bu amaçla konsantre yemden azar azar arttırarak verilmelidir. Canlı ağırlığın % 2-2,5 oranında kuru madde karşılığı yem tüketmesi (kaba yem+fabrika yemi) gerekmektedir. Yem miktarı ve yemin ne kadarı kaba ne kadarı kesif olacağı besi dönemine göre değişir. Pratik olarak besi başında % 70 kaba , % 30 kesif yem, daha sonraları % 30 kaba, % 70 kesif yem, semirtme döneminde % 10-15 kaba, %85-90 kesif yem verilmesi gerekir. Yaş pancar posası kullanılıyorsa canlı ağırlığın % 5'ini geçmemelidir.

Besi hayvanı 120 günden daha az sürede taze yem veya kesif yemle besleniyorsa, buna kısa süreli besi denir. Besleme süresi 120-220 gün arasında olursa buna orta süreli besi denir. Besleme süresi 220 günü geçerse buna da uzun süreli besi denir.

Besiye başlarken ne kadar süre de besi yapılacağı kararlaştırılıp ona göre besiye başlanmalıdır. Besi sonunda süreyi uzatıp kar azaltılmamalıdır.

Hayvanın her 100 kilo canlı ağırlığı için 1,5-2 kilo taze veya kesif yem verilir bu tür yemlemeye tam yemlemede denir. Bu tür yemlemeye başlarken hayvanlar yeme yavaş yavaş alıştırılmalıdır.10 gün sonra artık günlük yiyebilecekleri kadar bu yemden verilir. Böyle bir beside hayvanın önünde devamlı yem bulunur. Bu uygulamada ilk günlerde yem çok tüketiliyor gibi görünse de sonradan hayvan ihtiyacı kadar yem tüketir ve böylece hayvanlar çabucak et tutar.

Hayvanlar kesim çağına geldikleri zaman et fiyatları istenilen seviyede değil ise hayvanların besi durumlarını muhafaza etmek için kısıtlı besleme uygulamasıdır. Sığır başına 1-3 kilo taze veya kesif yem verilir.

Yemleme; Günde 2-3 kez yemleme yapılır. İlk yemleme sabah erken, son yemleme ise karanlık çökmeden yapılmalıdır. İkinci yemleme yapılacaksa bu öğle üzeri yapılmalıdır.

Besiye alınan hayvanlara verilecek rasyonda hayvanların günlük protein, enerji ve diğer temel gıda ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde, mümkün olduğunca çeşitli yemler bulunmalıdır. Bunlar buğday, arpa, mısır, kepek, pamuk tohumu küspesi veya ayçiçeği küspesi, kireç taşı, tuz, vitamin ve mineral karması olabilir. Bu besin maddelerinden hangisi elde bulunuyor ise bir Zooteknist Ziraat Mühendisi veya Veteriner Hekimin bilgisine müracaat edilerek bunlara göre hayvanın ihtiyacı olan yem rasyonu hazırlanır. Hayvan beslemede çok önemli yem silajdır. Silaj ve diğer hasıl bitkilerin silajları da kullanılabilir.

Geniş arazisi bulunmayan yetiştiriciler kesif yemin kaba yemden daha ucuz olduğu durumlarda kesif yem besisi uygulayabilirler. Bu tip beslemede bütün besi süresince yemlemede hayvanlara 1 kg. civarında kuru ot yanı sıra sadece kesif yem verilebilir.

Besiye alınan sığırlara kokuşmuş, küflenmiş yemler verilmemeli, içirilen su da taze ve temiz olmalıdır.

BARINAK SEÇİMİ

Sığır yetiştiriciliğinde en önemli çevre koşullarında birisi barınakların durumu ve uygun barınak tipi seçimidir. Bir hayvancılık tesisi kurarken üretim yapmayı düşünülen yörede üretilen ürünlerin (et-süt) uygun fiyatlarla ve kesintisiz olarak her an satabilecekmiz ? sorusuna cevap verilmesi gerekir. Bu soruya olumlu cevap verebiliyorsak ikinci aşamada yeterli kapasite miktarı belirlemek gerekir. Bunun içinde işletmenin yararlanacağı çayır mera varlığı ve kaba ve kesif yem üretim olanakları göz önünde bulundurulmalı, kapasite buna göre belirlenmelidir. Bir işletmenin giderlerinin % 65-70'i yem girdisi tutmaktadır. Bu durumda girdi maliyetlerini aşağıya çekmek işletmenin ekonomik üretim yapmasını sağlamak için yem üretimini işletmenin kendisinin gerçekleştirmesi gerekmektedir.

Barınak sistemi seçiminde etkili ve önemli faktörlerden birisi iklimdir. Besi için en uygun sıcaklık +4 C ila +24 C arasındadır. -20 C'nin altı ile +32 C'nin üstü ise arzu edilmeyen sıcaklıklardır. Süt inekçiliğinde ise sıcaklık +10 C ile +24 C arasındadır.

Bir diğer göz önüne alınması gereken unsurda sermaye miktarıdır. Sermayenin tümü barınak yapımına aktarılmamalı, barınak yaptıktan sonra işletme sermayesi içinde para gerekecektir. Onun için en ekonomik şartları sağlayan barınak tipi seçilmelidir.

Barınak tiplerini üçe ayırabiliriz.

1- Kapalı Sistem

2- Yarı Açık Sistem

3- Açık Sistem

Akdeniz, Ege, Marmara, Karadeniz, İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yarı açık sistem ve açık sistem seçilebilir. Ancak bu bölgelerin özellik arz eden sert iklim karakterli yörelerinde ve Doğu Anadolu Bölgesinde kapalı sistem tercih edilebilir.

Kapalı sistem barınakların bazı önemli sakıncaları vardır;

-Sabit bağlama ve hareketsizlik sığırın hastalıklara karşı direncini çoğaltır.

-Özellikle uzun süreli besilerde romatizmal eklem hastalıkları ve kemik bozuklukları şekillenir. Bu durum sığırın yem yemesini etkiler ve canlı ağırlık artış hızını yavaşlatır.

-Sığırların önünde otomatik suluk mevcut değilse su içmeleri kısıtlanır.

-Yaz aylarında sıcak bölgelerde besi yapma mümkün değildir.

Kapalı ve sabit duraklı ahırların bazı avantajları da vardır.

Bunlar;

-Bu tip ahırlarda sığırlar bağlandığından, sığırların kontrolü ve temizlik kolaydır.

-Her sığırın canlı ağırlığına göre hesap edilen yem miktarı kontrollü bir şekilde verilebilir.

-Sığır tamamen hareketsiz olduğundan karkasları daha fazla yağlı olur. Buna bağlı olarak ta et randımanları, serbest dolaşımli ahırlarda beslenen sığırlara oranla 2-3 puan daha yüksek olur.

Açık sistemli barınakların da çok önemli avantajları vardır. Bu avantajlar şöyle sıralanabilir;

-Ahır yapımı için fazla yatırım gerektirmez. Kapalı ahırlara oranla en az %70 daha ucuza yapılabilir.

-İşçilik giderleri çok azdır.

-Bu sistemde yılın 12 ayı besi yapılabilir.

-Sığır sağlığına çok uygundur. Sığırlar hastalıklara dirençli olurlar. Sığırlarda tırnak uzamaları şekillenmez. Ayak ve eklem hastalıkları çok az görülür.

-Bu sistemde sığırlar yemleri iştahla yerler ve canlı ağırlık artış hızları daha fazla olur.

-Bu tip ahırlarda beslenmiş sığırların karkasları daha kaliteli olur.

-Karkasları aşırı yağlı değildir.

Açık sistemde kış soğuklarında hayvanın hastalanmasından korkulur. Ancak uygun besleme koşulları ile -17 C de bile yeterli canlı ağırlık artışı sağlanabilir.